

ภavanaกุศล

ศีลมีการเป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรมทั้งปวงเป็นลักษณะ
ศีลเป็นที่ตั้งของกุศล

ภavanaกุศลมีการทำให้กุศลเจริญขึ้นเป็นลักษณะ
เป็นปัจจัยเชื่อมโยงแก่กันระหว่างศีลกับภavana

ธรรมชาติใดทำให้กุศลที่ประเสริฐเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกแล้ว
ทำให้เจริญขึ้น ธรรมชาตินั้นชื่อภavana

ภavanaได้แก่มหากุศลจิตตูปบาทที่เกี่ยวกับการเจริญสมถภavana
และวิปัสสนาภavanaที่ยังเป็นปริกรรมและอุปจารอยู่

ความหมายของการเจริญ กุศล มี ๒ ตอน

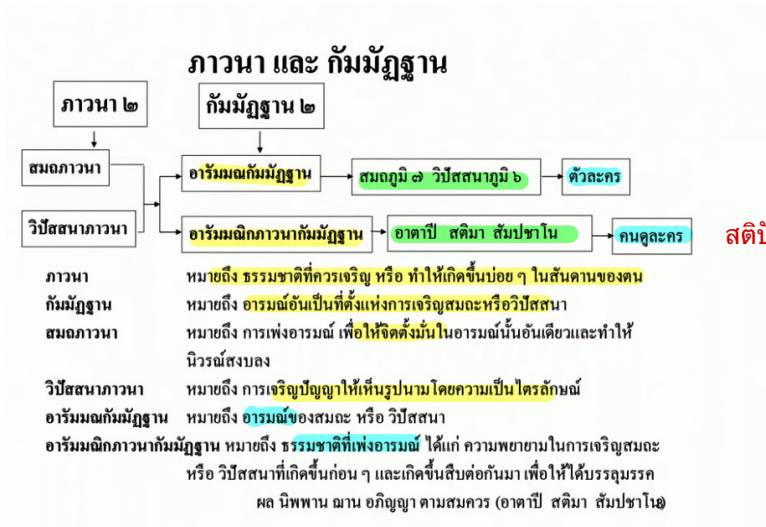

ตอนที่๑ มุ่งหมายถึงกุศลจิตตูปบาทที่เกิดขึ้นครั้ง
แรกแห่งการใคร่ครวญ การปฏิบัติ

ตอนที่๒ มุ่งหมายถึงกุศลจิตตูปบาทที่เกิดขึ้นติดต่อกัน
ในครั้งหลังๆแห่งการปฏิบัติที่ยังไม่เข้าถึงอัปปนา

ภavanaในบุญกิริยาวัตตุดำจก้อยู่เพียงแค่กุศลที่เกิด
ขึ้นแรกๆและกุศลที่เกิดขึ้นหลังๆที่ยังไม่เข้าอัปปนา
องค์ธรรมจึงได้แก่มหากุศลอย่างเดียว

กรรมฐานสังคหะในปริจเฉทที่ ๙ ท่านหมายถึงอัปปนาภavanaและ
วิปัสสนาภavana

สติปัญญา

อริยมถกัมมัฏฐาน หมายถึงสมถภูมิ หรือ วิปัสสนาภูมิ ที่เป็นตัวอารมณ์
อุปมาเหมือนตัวละคร

เป็นขั้นๆ ทยอยตาม ชาติที่กำลังเป็นไปตามความเป็นจริงที่แสดงให้เห็น
ด้วยความเห็นรูปร่างขั้นๆ เวทนาขั้นๆ สัญญาขั้นๆ สังขารขั้นๆ วิญญาณขั้นๆ

แสดงด้วยความเชื่อมโยง เช่น จักขุปลาทะลุรูปารมณเป็นปัจฉัยแก้จักขุ
วิญญาณเป็นต้น

แสดงให้เห็นด้วยความไม่งาม ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

อริยมถกิกภาวนากัมมัฏฐาน เป็นผู้ดูแลคร จะดูได้มากน้อยแค่ไหน

อาตปปี หมายถึงวิริยะ

สติมา หมายถึงสติปัญญา

สัมปชาโน หมายถึงวิปัสสนาญาณ

สุดท้ายแล้วตัวผู้จะต้องไปถูกดูด้วย

ภาวนา ว่าโดยออกกัณฐน้อย นัยโดยตรง

ลักษณะ ภาวนากุศลมีการทำให้กุศลเจริญขึ้นเป็นลักษณะ

กิจ มีการปราบอกุศลเป็นกิจ

ผลปรากฏ มีการเข้าสู่ทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับสติในการกำหนดรูปธรรมและนามธรรมเป็นอาการปรากฏ

เหตุใกล้ โยนิโสมนสิการ การพิจารณาอย่างถูกทางถูกวิธีเป็นเหตุใกล้

ธรรมะที่ถูกปราบ โมหะ

**ธรรมะที่ได้รับ
อนุญาตจากภาวนา** ปัญญา

**ธรรมะที่ภาวนากุศล
ทำให้เกิดขึ้น** อรหัตตมรรค อรหัตตผล

**ว่าโดยอุปถัมภก
สติ** ทานกุศลและศีลกุศลเป็นธรรมที่ทำมรรคเบื้องต่ำผลเบื้องต่ำ
ส่วนภาวนากุศลโดยตรง เป็นปัจจัยแก่อรหัตตมรรค อรหัตตผล

มรรคทั้ง ๔ ฝึกให้เกิดขึ้นมาแล้วทำกิจปราบกิเลสสกปรกให้ละเอียดขาดเป็นสมุจเฉทตามสมควรแก่มรรคขั้นนั้นๆ

อำนาจทานกุศล ศีลกุศล อุปถัมภ์ รูปธรรมนามธรรม ตราบใดที่ยังอยู่ในภพภูมิ

การบำเพ็ญทุกรกิริยา

การที่ปฏิบัติผิดเกิดจากบาปกรรมให้ผลส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะยังไม่ถึงจังหวะเวลาที่จะบรรลุมิตกาล ทำให้บาปได้โอกาส

ชี้ให้เห็นว่าชีวิตของเรา ถ้าหากเราไปอยู่ในจุดที่ผิดใช้ เวลาที่ผิด บาปที่ยังไม่ให้ผลจะให้ผลทันที

พุทธเจ้าที่บำเพ็ญทุกรกิริยาในอดีต และพุทธเจ้าที่จะบำเพ็ญทุกรกิริยาในอนาคต ที่จะบำเพ็ญทุกรกิริยาอย่างอุกฤษฏจะไม่เกินนี้แล้ว

ศรัทธาเป็นอุปการะมาก เพราะศรัทธาเป็นสภาพที่ผ่องใส และกล้าหาญนำพา กุศลธรรมรุดหน้า ฟันฝ่าอุปสรรค

บุคคลที่ฝึกฝนมาดีแม้ในเวลาปฏิบัติผิด พระโพธิสัตว์ไม่ได้มีต้นหาเป็นเพื่อน แต่ทรงมีศรัทธาเป็นเพื่อน ศรัทธาก็จะนำพาเข้าหาปาดิโมกข์สังวรศีล เมื่อมีศรัทธาเป็นเพื่อนก็จะมีสติเป็นเพื่อน มีอินทริย์สังวร มีขันติเป็นเพื่อน มีขันติสังวร มีวิริยะเป็นเพื่อน มีวิริยะสังวร มีปัญญาเป็นเพื่อน มีญาณสังวร

ตอนบรรลุไม่ยากเลย แต่ตอนที่สั่งสมนาน พระพุทธเจ้าใช้เวลาตรัสรู้เพียง ๑๒ ชั่วโมง แต่การสั่งสมนานถึง ๔ อสงไขยยิ่งด้วยแสนมหากัป

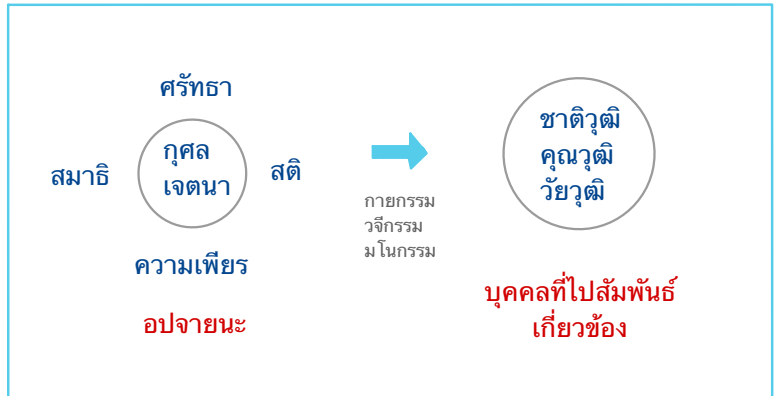
เวลานี้เป็นเวลาที่เราต้องสามารถดึงข้อมูล ที่เราทำมาทางกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม มาวิจัยแยกแยะได้ เป็นขั้นเตรียม เมื่อปัญญา สติ ความเพียรมีกำลังอย่างเพียงพอและมั่นคงแล้ว การยกญาณปัญญาเข้าสู่ไตรลักษณ์จึงไม่ใช่เรื่องยาก ที่ยากเพราะเราไม่ชัดในการเห็น รูปเวทนาสัญญาสังขาร

อารมณ์วิปัสสนาญาณของพระพุทธเจ้าในขณะระลึกปุพเพนิวา
सानุสสติญาณ คือสังสารวัฏทั้งหมดที่ผ่านมาของตนเองและ
บุคคลอื่น การกระทำของตนเองและบุคคลอื่น

เรื่องนี้มีประโยชน์แก่เรามาก ต้องมีการขอมระลึกเรื่องที่กระทำ
มา เป็นการให้อาหารของ สติ ปัญญา ความเพียร
เหมือนจะดูตัวละครต้องเห็น ชั้นธ์ อายตนะ ธาตุ ที่เป็นไปอยู่

อุปจายนะ

อุปจายนะที่เป็นไปเพื่อ
ความขัดเกลาต้องให้
มีกุศลเจตนาเกิดขึ้น
ไม่ใช่เป็นไปตามรูป
แบบ

ชนทั้งหลายย่อมทำการเคารพอ่อนน้อมด้วยกุศลเจตนา
กุศลเจตนาที่เป็นเหตุแห่งการอ่อนน้อมนั้นแหละเรียกว่าอุปจายนะ
ได้แก่เจตนาที่ในมหากุศล

การประพฤดิอ่อนน้อมเป็นเรื่องของเจตจำนงความจงใจที่เป็นกุศล
การประพฤดิอ่อนน้อมอยู่ในหมวดของศีล

สามัญญอุปจายนะ

การแสดงความเคารพต่อญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์โดยระลึก
ว่าท่านผู้นี้เป็นผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ของเรา

วิเสสอุปจายนะ

แสดงความอ่อนน้อมต่อพระรัตนตรัย ระลึกถึงว่าอรหันต์ เป็นผู้ไกล
จากกิเลส สัมมาสัมพุทธโธ เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง นี้
เป็นวิเสสอุปจายนะ เป็นการเคารพนอบน้อมต่อพระรัตนตรัยที่ดียิ่ง
ไม่ใช่ตามประเพณีเท่านั้นแต่เป็นความรู้ความเข้าใจ

แม้การเคารพพ่อแม่ปู่ตา ยายาย เป็นการเคารพเพื่อฝึกให้เข้าถึง
พุทธะ ธรรมะ สังฆะ
กุศลเจตนาที่เกิดขึ้นนี้เป็นศีล สติ ปัญญาความเพียรนี้เป็นธรรม
พระพุทธเจ้า สวากทั้งหลาย ปฏิบัติต่อผู้มีอุปการคุณได้อย่างถูก
ต้อง เลี้ยงดูบิดามารดา จนฝึกฝนตนเองได้จนพ้นกิเลสและกอง
ทุกข์ บรรารภพระรัตนตรัยจึงจะเป็นวิเสสอุปจายนะ

บุคคลที่ไปสัมพันธ์
เกี่ยวข้อง

โดยส่วนมาก การปรารถนาชาติวุฒิเป็น โลกะบ้าง โทสะบ้าง ทิฏฐิบ้าง ถ้าไม่รู้และเข้าใจ การที่คนเกิด ในตระกูลสูงเพราะเป็นคน อ่อนน้อม มียศฐาบรรดาศักดิ์มากมายจากความ ไม่ริษยา มีทรัพย์สินมากมายจากทานกุศลเป็นต้น รูปงามมาจากศีล เข้าใจเหตุเข้าใจผลแล้วเราจึงเคารพพระธรรม คุณธรรม บุญกุศลที่เขาทำมา ไม่ได้มีโลภจิต โมหะจิตเข้ามาคลุ้มคลั่งในการปฏิบัติ

- สීමัย
- อปจายนะ
- เวยยาวัจจะ

ล้วนเป็นเรื่องของศีล คนที่มีศีลมาทิวุฒิชัดก็จะปฏิบัติได้ถูกต้อง

- กุศล จะมีกำลังแรงมากแค่ไหน ดูที่มหากุศลญาณสัมปยุตต์ อสังขาริก อุกกัฏฐะ ที่มี ฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญา ที่มีกำลัง

หากมีอิทธิบาทที่มีกำลังในการขับเคลื่อนการกระทำของชีวิตจนสามารถรู้รอบรู้ชัด รู้เรื่องศีลชัด จะเป็นคนที่ชาญฉลาด เชื่อมประสาน วางท่าที่ทางใจที่ถูกต้อง รู้วิธีการที่จะดำเนินชีวิตอย่างไร มีสังวรศีลเข้ามามีบทบาทมาทำกิจ ปิดอกุศลทุกมุมได้ทัน ช่วงที่ต่อเวลา

- อปจายนะที่มีพื้นฐานมาจาก กัมมัฏสะกตาสัมมาทิวุฒิชัด จึงจะเป็นปัจจัยแก่ ฉานสัมมาทิวุฒิ มรรคสัมมาทิวุฒิ ผลสัมมาทิวุฒิ จึงจะเป็นวิเสสอปจายนะ เพื่อความวิเศษยิ่งขึ้นไป

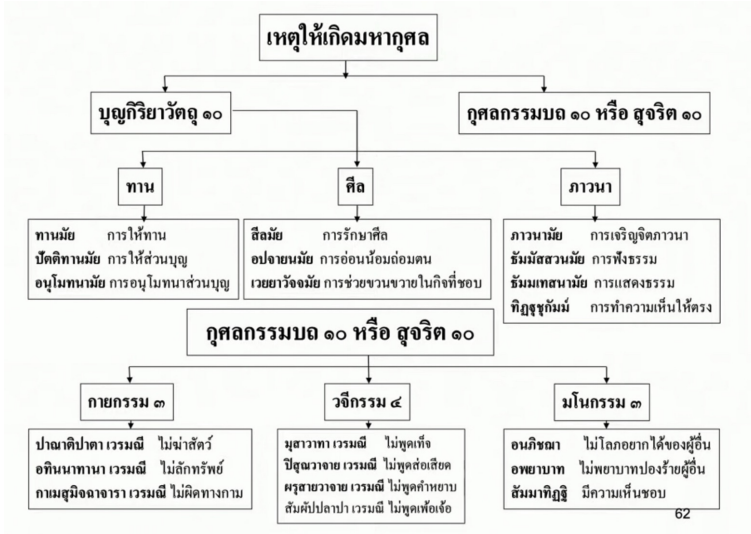
สัพพีติโย วิวัชขันตุ มา เต ภาวัตวันตะราโย	สัพพะโรโค วินัสสะตุ สุชี ทีฆายโก ภาวะ	ขอลสิ่งทั้งหลายทั้งปวงจงบาราศไป ขอโรคทั้งปวงจงพินาศไป ขอท่านอย่ามีอันตราย เป็นผู้มีความสุข มีอายุยืนยาว
อะภิวาณะนะ สีลิสสะ จิตตาโร ธัมมา วัชฌนติ	นิจัจจ วุชฌา ปะจาฮีโน อายุ วันโณ สุขัง พะลัง	ธรรม 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญแก่บุคคล ผู้กราบไหว้ และอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่เป็นนิตย์

ผู้ใดมีการกราบไหว้ พระรัตนตรัย หรือบิดามารดา ครูอาจารย์อยู่เป็นประจำ
และเป็นผู้มีความเคารพต่อผู้มีคุณวุฒิ วิทยุฒิ เป็นต้น
ผู้นั้นย่อมเจริญด้วยคุณธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ
เป็นผู้มีอายุยืน มีร่างกายผิวพรรณงาม มีเกียรติยศชื่อเสียง มีความสุขกาย
สุขใจ มีกำลังและมีปัญญา

ปัญญาพลัง กำลังคือปัญญา
 วิริยะพลัง กำลังคือความเพียร
 อณวัชพลัง กำลังคือกาย วาจา ใสสะอาด
 สังฆพลัง กำลังคือการสงเคราะห์ เชื่อมประสาน

อายุ เป็นชื่อของอิทธิบาท ๔ ถ้าปรารถนาอายุยืนให้ปฏิบัติ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญา
 วรรณะ เป็นชื่อของกุศลศีล ทั้งเจตนาศีล เจตสิกศีล สังวรศีล
 สุขะ เป็นชื่อของฌาน สมาธิทุกระดับ
 พละ เป็นชื่อของปัญญา ปัญญาพลัง วิริยะพลัง อณวัชพลัง สังฆพลัง

เวทย์ยาวัจฉมัย

เวทย์ยาวัจฉ

บุคคลใดมีความพยายามเป็นพิเศษ เข้าถึงความเป็นผู้เอาใจใส่ ผู้จัดการหรือผู้ทำการชวนชวชวยช่วยเหลือในกิจการต่างๆ การช่วยเหลือกิจการที่เกี่ยวกับปริยัติและปฏิบัติ เช่นการบริจาคทาน การดูแลการเจ็บไข้ไม่สบาย การปฏิสังขรณ์ดูแลวัดวาอาราม การดูแลปูชนียสถาน เป็นต้น

ชวนชวชวยใส่ใจ

เป็นปุพฺเจตนา เป็นกุศลเจตนา ชวนชวชวยใส่ใจอย่างแรงกล้า ในการกระทำให้สิ่งต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม

อปายามะ เวทย์ยาวัจฉ เป็นศีล ชวนชวชวย ทั้งคำพูดและการกระทำ ไม่พ้นไปจากการตั้งกุศลเจตนา ความไม่โลภ ความไม่โกรธ ปัญญา ขณะที่ทำการชวนชวชวยก็ไม่ล่วงละเมิดไปด้วย ก็เป็นวิริติ ชวนชวชวยในเรื่องของศีล ทั้งปาติโมกข์สังวร สติสังวร วิริยะสังวร ชนฺติสังวร ญานสังวร ทานศีลภาวนาดำเนินไปเป็นปัจจัยเกื้อกูลกันและกัน

ปัดติทานมัย

ปัดติทานมัย

เป็นทานกุศล
ธรรมชาติใดที่ผู้กระทำให้ถึงแล้ว ธรรมชาตินั้นเรียกว่า ปัดติ
ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา ที่ทำให้เกิดขึ้นแล้ว ในกระแสชีวิตของตนเอง
ทาน ศีล ภาวนา ที่ได้ทำให้เกิดขึ้นในชั้นธสันดานของตนเอง
และการให้ส่วนบุญที่ตนได้มา ชื่อว่า ปัดติทาน หรือเรียกว่า อุทิศก็ได้

ทำกุศลให้เกิดขึ้นในตน

มอบให้ ยกให้บุคคลอื่น

ให้ได้ทั้ง ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล

ให้ส่วนบุญให้ทั้งหมดไหม ให้หมดแล้วเราเหลือไหม
ให้ส่วนบุญให้ได้ทั้ง ทาน ศีล ภavanaไหม
คนรับ ได้บุญมากกว่าคนให้ได้หรือไม่
ทำบุญเสร็จแล้ว ให้เลยหรือวาระอสังกัจจกะก่อน แตกต่างกันไหม
ถ้าเขาไม่ได้บอกบุญแล้วเราแอบอนุโมทนาได้ไหม

ปัตติทาน การให้ส่วนบุญ

ปัตตานุโมทนา การอนุโมทนาส่วนบุญ

อยู่ในกลุ่มทาน การให้ การสละ การแบ่งปัน

ปัตติทาน คือ ทานกุศล ศีลกุศล ภavanaกุศล ที่เกิดขึ้นแล้วแก่เรา เรานำมาบอกเพื่อให้คนอื่น
ได้ทำเอง คือการอนุโมทนา

การอนุโมทนาคือ การยินดีด้วย ชื่นใจด้วย

ตัวอย่างพระเจ้าพิมพิสาร ที่อุทิศบุญแก่ญาติที่เป็นเปรต

ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ของอันเป็นทิพย์ที่เกิดขึ้นควรแก่เขา ตามกำลังของกุศล
เจตนาที่อนุโมทนานั้น

กุศลเจตนา ที่ประกอบด้วย เจตนา ความเพียร สติ สมาธิ ปัญญา ที่มีความเป็นอุกฤษฐะ
หรือโอมมกะ อยู่ที่ท่านเหล่านั้นจะทำให้เกิดขึ้นเองตามกำลังของกุศลเจตนาที่ท่านจะเกิด
ความรู้ความเข้าใจในการอนุโมทนานั้น แต่ละท่านก็จะได้ไม่เท่ากัน

หากเราทำบุญแต่ไม่ได้อุทิศแล้วปรตเห็น อนุโมทนาได้ไหม

คนส่วนใหญ่ทำไม่ได้ เพราะมีความรู้สึกว่าเขาหวง เขาไม่ให้เรา จึงไม่นำอ้อมมาเป็นกุศลของเรา

ท้าวสักกะขอให้
พุทธบริษัท อุทิศบุญ
ให้หลังการฟังธรรม

ธรรมทานชนะการให้ทั้งปวง กำลังกุศลเจตนาที่ทำให้ท่านอนุโมทนา เป็นพลังมากมหาศาล ที่ทำให้ท่านระลึกกุศลต่อเนื่องเป็นอาเสวนะ ปริชาระ ยังปราโมทย์ ปิติ ปีติ สัสติ ยังกุศลธรรมอื่นๆ ที่ยังไม่เกิด ให้เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นแล้วได้เจริญยิ่งขึ้นไป

การอุทิศ เกิดขึ้นได้ทั้งรูปธรรม และนามธรรม